

Gábor Dénes

Gábor Dénes fizikus, tudós, mérnök, feltaláló, humanista, Nobel-díjas 1900. június 5-én Magyarországon, Budapesten született.

Egyike volt azon szerencsés fizikusoknak, akik láthatták saját gondolatukat, amint az a fizika egy tekintélyes fejezetévé nőtte ki magát – mondta magáról. Már gyermekkorában élénk érdeklődést tanúsított a műszaki tudományok és a matematika területén és érdeklődése nagy szorgalommal párosult. Középiskolába az V. kerületi Magyar Királyi Állami Főreáliskolába járt, ahonnan kishíján eltanácsolták, mert mindig előbbre tartott a tananyagban és nem nagyon tisztelte a tanárokat. Végül is jelesen érettségizett, hála türelmes és kiváló tanárainak. Egyetemi tanulmányait Budapesten a gépészmérnöki kar hallgatójaként kezdte, majd Berlinben erősáramú szakirányon folytatta. 1924-ben Charlottenburgban szerzett villamosmérnöki diplomát.

Németországi pályafutása során a nagyfeszültségű villamos távvezetékek tranziens jelenségeit vizsgálta, majd 1932-től a plazmajelenségek elmélete foglalkoztatta. 1933–34 között a Tungsramban kutatóként dolgozott. 1937-ben Angliában telepedett le, ahol a Thomson – Houston társaság kísérleti laboratóriumában elektronoptikai kutatással és információ-elmélettel foglalkozott. 1947-ben alkotta meg a holográfiát. A kidolgozott eljárás lényege, hogy a hagyományos fényforrások sugárzásából kiszűrt koherens (egy rezgésükben azonos ütemben rezgő) fényvel világítják a holografálandó tárgyakat, majd a visszavert sugárzást az eredeti koherens sugárzással (az ún. referencia háttérrel) interferáltatják. Az így rögzített interferencia képet nevezzük hologramnak. Emellett természetesen több mint 100 találmányt, szabadalmat alkotott és jegyeztetett be azzal a szemlélettel, hogy a tudós leírja azt ami van, a mérnök megalkotja azt ami soha nem volt. A lézer elv felfedezése után a 60-as években a holográfia előtt új és sokoldalú lehetőség nyílt meg, elsősorban az adatfeldolgozás terén.

1971-ben kapta meg a Nobel-díjat.

1947-től a londoni Imperial College professzora volt nyugdíjaztatásáig. Nyugdíjasként is járta a világot mint előadó és vendégprofesszor, figyelmet fordított a társadalmi és környezetvédelmi kérdésekre is. A sokoldalú Gábor Dénes a Római Klub alapító tagjaként is rendkívül aktív tevékenységet folytatott. Feltalált egy jövőt, ami megőrzi a civilizáció értékeit és mégis harmóniában van az ember természetével, ami a reményen és az élet szeretetében való hiten alapul.

A Magyar Tudományos Akadémia 1964-ben választotta tiszteletbeli tagjává.

Életében 19 nemzetközi rangú elismerést kapott, számos egyetem díszdoktora, az USA Nemzeti Tudományos Akadémiájának is tagja.

Sajnos 31 éve nincs közöttünk.

Nem ritka, hogy elfelejtkezünk kiváló honfitársainkról, szerencsére Gábor Dénes emlékével a Novofer Alapítvány közhasznú szervezete foglalkozik, emlékét őrzi egy Főiskola, több középiskola, hazai és nemzetközi Gábor Dénes-díj, több emléktábla, szobor és kiadvány.

Periklész szerint a híres embereknek az egész föld az emlékművük; nem csak a sírjukra vésett felirat jelzi őket; nem, idegen földön az emberek szívében megmarad és növekszik.

Általában egy rangos díj – a Magyar Örökség Díj hál' Istennek az – a kitüntetett rangját növeli. De előfordul az is, amikor a kitüntetett növeli a kitüntetés rangját. Ez az az eset. Gábor Dénes a mérnök, tudós, humanista, Nobel-díjas és tevékenysége a Magyar Örökség része!

Büszkék vagyunk rá.

2010. december 18

Pázmándi Gyula

[http://www.novofer.hu/alapitvany/files/tartalom/pazmandim_zfx8q2kf.pdf]

[<http://mmk.hu/?p=7011> Magyar Örökség-díjas lett Gábor Dénes mérnök-fizikus (Sipos László, Magyar Mérnöki Kamara)]